

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

24. De quatuor Odij generibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

pateretur, quasi periculi aliquid portenderet, superstitiosè a morione castrorum, suadentibus nonnullis, abstinuit; ex quo florentissimū exercitum in laniam apertam coniecit. Quin & populum, sua memoria, aded amantem referit Viues, vt Lunam ab asino epotam, vanis terroribus inductus crederet: eum asino de fluuio, vt affoler, bibeate, Lunæ imago renidens in fluuio, ad obiectam nubem subito se condidisset. Quamobrem & miser asinus in carcerem actus, & post legitimam quæstionem factus est, vt Lunam mundo redderet. Dicit non potest quantum in eo superstitionum genere luserint oratores, & quam graues inde terrorum affectus inculserint, quos prædita calliditate, sedare, & in risum uertere facillimum fuit.

At in sacris concionibus, alia habemus non vana tertriculamenta, sed firmissima iracundiæ Dei in improbos argumenta, in quibus cœlestis illa eloquentia, vt alias videbimus, triumphare solet.

De metus remissione nihil hic attrinet pluribus dicere, cum ex contrario affectu spei & fiducia satis sit manifestum.

De Odio.

Eius definitio.

CAPVT XXIII.

Quæ de amoris natura dicta sunt hæcenus, commodiorem ad omnes odij affectus cognoscendos sternaunt viam. Vt enim amor, est ad rem dilectam naturalis quædam propensio, sic odium, est animæ ab eo quod malum sibi esse sentit, auersio. Nonnulli cum ira confundunt: si quidem D. Augustinus in libro definitionum, Odium, veterem iram ex pluribus causis collectam, & diuturno tempore perfectam, definit; haud multum à Marco Tulio dissentiens, qui odium iram inueteratam esse dixit. Sunt ista quidem inter se magno affinitatis vinculo coniuncta; differunt tamen nonnihil, vt ingeniosè obseruat Aristoteles in Rhetoricis. Primum enim, Ira propriè ex priuatis aut communibus, quæ ad nos quoquo modo spectant, iniurijs, ebullite solet; Odium ex foetibus magis vniuersis oritur, vt ex improbitate, licet ipsa minimè nos læserit: improbos quippe omnes auersamur, non autem omnibus irascimur; sed singulis, à quibus nos

lætos esse arbitramur. Deinde ita, cum molestia quadam & dolore coniuncta est, cum præsertim perturbationis quasi fluxus intumescunt; Odium sine molestia est & dolore eius qui odit.

Tertiò, ira studet dolorem & cruciatum inferre ei cui succenset: Odium, malum potius quam molestos sensus machinatur. Postremò, ira mitigatur facilius, & malis illius cui irascitur, satiata, statim deferuescit: Odium sanatur difficilius, & nulla fermè mali magnitudine superatur.

De quatuor odij generibus.

CAPVT XXIV.

Non vna est Odij natura, sed in multos ueluti concisa ramos, qui videntur ad quatuor capita posse referri commodius. Vnum est odium melancholicum; Alterum, ferinum; Tertium, humanum. Quartum denique, naturale. Melancholicum, ex atræ bilis redundantia oriri solet: quæ ita plerumque miserum agit, & versat, vt omnes honestas voluptates, lucem, homines, se denique ipsos oderint. Itaque confisos fugiunt oculos, vitæ ciuilibis auersantur studia, & in vastas penetrant solitudines, in quibus hominum odio & vitæ tædio contabescunt. Talis fuit Timon *μωλιχιδωνος*, in omne genus humanum singulari odio tener, & funestus, qui se nullum iuculentius populo Atheniensi largiri posse credebatur beneficium, quàm si ad mortis compendia, patibula & funes suggereret. Hanc odij vesaniam morbum Bellerophontem antiqui nominarunt, quòd ea ipsa tristitiæ tabe laborasse Bellerophon crederetur, vt indicat Rutilius Lupus.

Hunc nimia bilis morbum assignauit Homerus Bellerophontem sollicitudinibus.

Sed homo Ethnicus, Christiano nomine perinfectus, impie Anachoretarum & Monachorum institutum sigillat, quos Lucifugas viros nominat, & Bellerophonteo morbo perditos, in solitudinibus degerere existimat. Si quem habuisset rerum diuinarum sensum, homo ad cœnum magis aptus, quam ad cœlum, agnouisset nullos esse lætiores, nullos tranquillioris animi, vitæque commodioris, quam qui remisso vanissimis rebus nū-

Odia quatuor.

Rutilium Lupum in itinere.

D d d cio,

cio, totos se Deo tradiderunt; & ad hanc vitam excolendam, non tristes, seueros, melancholicos, sed iucundos, faciles, lertsque requiri.

Ferinum odium est rabiosa quaedam nocendi auiditas, quae nullis expletur poenis: sed in ipsa mortuorum sauit cadauera. Tale fuit Achillis in Hectorem odium. Neque enim eius, quem oderat, morte & sanguine expletus, etiam abiectum, supplicem, animam agentem dirisimis verbis alloquitur, quibus Homerus hanc odij immanitatem exprimit:

Iliad. X.

*Μή, μὲν κείνῳ γούναϊ γυνάσκεο, μηδὲ τοχίαν
Αἰ γὰρ πῶς αὐτόν μὲ μῖσος καὶ θυμὸς ἀνείη
Ὅ μ' ἀποραϊώβιδων χρεὼν ἔδιδματ.
Ne me canis per genua deprecare, neque per pa-
rentes,
Vitam me & robur & animus sineres,
Tuas carnes dissectas in partes crudas mandera.*

*Di in. in
Traiano.*

Hæc odij ferini sunt indicia, ab heroico ingenio alienissima. Talis est lycanthrophorum atque anthropophagorum immanis quaedam saucia, & diritas, qui in humano sanguine tripudiant. Hoc sub Traiano nonnulli Iudæi incitatisimis furore animis præstitere: nam post ingentem Romani exercitus Ianienam, carnes occisorum sunt epulari, & intestinis adhuc cruore stillantibus præcisci. Nec mitior fuit Dionysius Pannonum dux, qui victo Gabra, & Branna, trophæum ex ossibus interfectorum erexit; aut Alboinus, qui sibi Cuius mundi interfecti caluariam, in vas efformauit. Hæc humanam excedunt modum; quæ non nisi à tetra, immani portentosaque natura proficiuntur. Tertium odium humanum est, quod humano more & modo concepitur, & adhibitis etiam remedijs, deponitur & sanatur.

Sicilia.

Vltimum naturale est, ex arcana quadam antipathia proficiens: qua fit, ut aliæ res alias minus sint affecti, sed naturæ quodam instinctu auerentur, licet odij materiam & legem non videant. Sic in naturalibus, lupina tympana, dissolunt ea quæ ex agnino corio sunt confata, & aquilarum pennæ alias deterrunt, bralsicæ denique ac rutæ inimicitia quædam est, & aliorum haud dissimilium.

Causæ odij, & fomenta.

CAPVT XXV.

Causæ odij & fontes non sunt hic latius inquirendi, cum ex amoris cognitione intelligentiæque satis pateant. Contrariorum enim contraria ratio est, & quæ amoris causis aduersantur, hæc omnia ad odium excitandum, haud mediocriter faciunt. Nam ut odium melancholicum, ferinum, ac naturale mittamus, & humanum, quod huius est instituti, breuiter attingamus, mali siue veram siue fictam rationem habet, ex qua nascitur, & foveatur. Tria autem in specie Aristoteles enumerat, & quibus frequentius odij natura coalescit, iram, detractionem, incommodum. Nam si odium inueterata est iracundia, omnino ex reside irarum flamma succrescit odium, & temporis diuturnitate in pestiferum quoddam malum concrefcit.

Calumniæ porro, vna est magnorum odiorum fomes & sentina: siquidem cum omnes honores & fama apperentissimi sint, haud æquo animo patiuntur se aduersis linguæ telis impeti. Calumniæ ipsum conurbat sapientem. Nam & Basilius, ep. 82. ad irrogatam sibi de hæresi caluniam, ait se, & corde palpitate, & lingua defectum, & pene aduersus omne genus humanum, ob morum & linguæ peruersitatem, odium concepsisse. Dicit non potest quanta plerumque & quam tetra odiorum incendia, vnus susurronis lingua improbè ventilata, excitarit. Quòd si præter caluniam, incommodam in bonis, vel animæ, vel corporis, vel etiam fortunæ accedat, eo magis odium stimularur, & in magnam quandam molem indignationis coalescit. Itaque vehementer oderunt, qui bonorum iacturas, exilia, corporis mutilationes, structas nominis atque honori suo insidias ab alijs agnouerunt, & difficile, nisi ipse qui intulit, refarciat iniurias, conualescant.

manes alia mente repositum

Iudicium Parido, spretoque iniuria forma.

Adhærescunt autem odia præcipuè meretriculosis; nam, ut ait Ludouicus Viues, Suspicio magnum hic regnum obtinet, in qua vel meretriculosum nostrum ingenium sequimur, *Viues de anima. Qui ad illi proxi.*